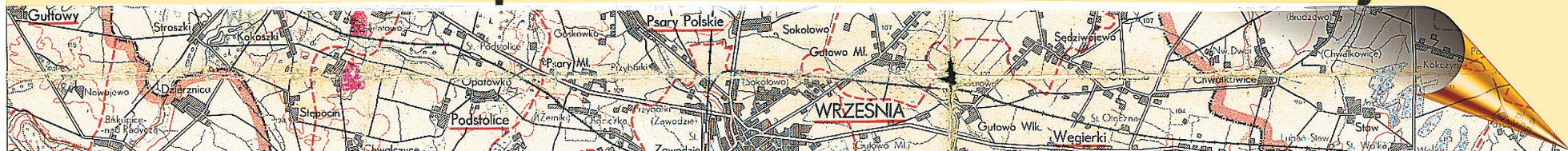

Września i powiat w czasach Polski Ludowej

Szkoły zawodowe i średnie

Budynek warsztatów szkolnych, końcówka lat 50.

Nauka w gimnazjum i liceum rozpoczęła się 20 marca 1945 roku w dwóch pomieszczeniach budynku szkoły powszechnej przy ulicy Jedności i w historycznym budynku szkolnym przy ulicy Dzieci Wrześnińskich, a po Wielkanocy – w willi przy ulicy Kościuszki. Szkołę organizował profesor gimnazjum i liceum sprzed wojny Jan Polniakowski. W lipcu 1945 roku odbyła się pierwsza powojenna matura, a we wrześniu, już we własnym budynku, zainaugurowano nowy rok szkolny pod kierownictwem przedwojennego dyrektora Marcina Panny.

Na początku lat 50. wrzeńskie liceum przyjęło nazwę Liceum Ogólnokształcące. Z reformy organizacyjnej końca lat 40. pozostało nowe nazewnictwo klas – od VIII do XI. W 1952 roku odszedł na emeryturę dyrektor Marcin Panna (1945-1952) i na trzy lata zastąpił go Zbigniew Kuśnierczyk (1952-1955), a w 1955 roku dyrektorem liceum został Henryk Nawrocik (1955-1968). Liceum nie przeżywało, jak szkolnictwo zawodowe, nieustannych zmian organizacyjnych, ale też z powodu polityki władz liczba uczniów szkoły w latach 50. systematycznie malała (nawet poniżej 250). Dopiero w latach 60., w połowie dekady, znacznie przekroczyła 500 (potem nieco spadła). Od roku szkolnego 1967/1968 pojawili się w liceum uczniowie po VIII klasie zreformowanej szkoły podstawowej, dla których powrócono do dawnego nazewnictwa klas od I do IV. W 1967 roku przywrócono szkole patrona Henryka Sienkiewicza, a w następnym – po odejściu dyrektora Henryka Nawrocika, stanowisko dyrektora liceum objął na ponad 20 lat Benedykt Kłosin

(1968-1989). Do połowy lat 70. liczba uczniów szkoły systematycznie rosła, by w roku 1976/1977 sięgnąć liczby 765, po czym do końca tej dekady i jeszcze do połowy następnej malała, schodząc znacznie poniżej 500 (w roku 1982/1983 tylko 429).

Organizatorem oświaty rolniczej po okresie okupacji był Jan Fedyk. Pod jego kierownictwem od listopada 1945 roku rozpoczęła pracę we Wrześni dwuletnia Powiatowa Męska Szkoła Gospodarstwa Wiejskiego z siedzibą w pałacu Mycielskich na Opieszynie. W 1947 roku przekształcono szkołę w trzyletnie Powiatowe i Miejskie Gimnazjum Gospodarstwa Wiejskiego pod kierownictwem Antoniego Stępnia, a w 1948 roku w Państwowe Męskie Liceum Rolniczo-Spółdzielcze pod kierownictwem Floriana Jóźwiaka. W wyniku kolejnej zmiany w 1949 roku powstało czteroletnie Państwowe Liceum Handlu Rolnego i to była pierwsza wrzeńska szkoła rolnicza, która dawała maturę. Od 1 września 1950 roku powołane zostało dwuletnie Liceum Weterynaryjne dla Dorosłych, a jego dyrektorem został mianowany lekarz weterynarii dr Florian Pierański. W 1951 roku szkoła zmieniła nazwę na dwuletnie Państwowe Technikum Weterynaryjne (po 9. klasie liceum ogólnokształcącego). Dyrektor zapewnił jej fachowe siły zawodowe i pedagogiczne. Pod nazwą PTW szkoła kształciła później uczniów przez wiele lat, a jej siedzibą pozostawał pałac Mycielskich na Opieszynie. Swoich pierwszych absolwentów, 65 techników weterynarii, doczekało się w roku 1952. W roku następnym, kolejna reforma przedłużała naukę w technikum do 4 lat, a od

1 września 1955 roku naukę w szkole przedłużono do 5 lat i takie właśnie technikum z bardziej rozbudowanymi przedmiotami ogólnokształcącymi zaczęło przeżywać swój największy rozkwit. Wrzeńskie Technikum Weterynaryjne stało się jedną z dwóch tego typu szkół w Polsce. W 1964 roku oddano do użytku nowy internat szkolny przy ulicy Kaliskiej, tym czasie liczba uczniów szkoły przekroczyła 300. Od 1 września 1971 roku nastąpiła zmiana na stanowisku dyrektora szkoły – Floriana Pierańskiego zastąpił Bogdan Ławniczak.

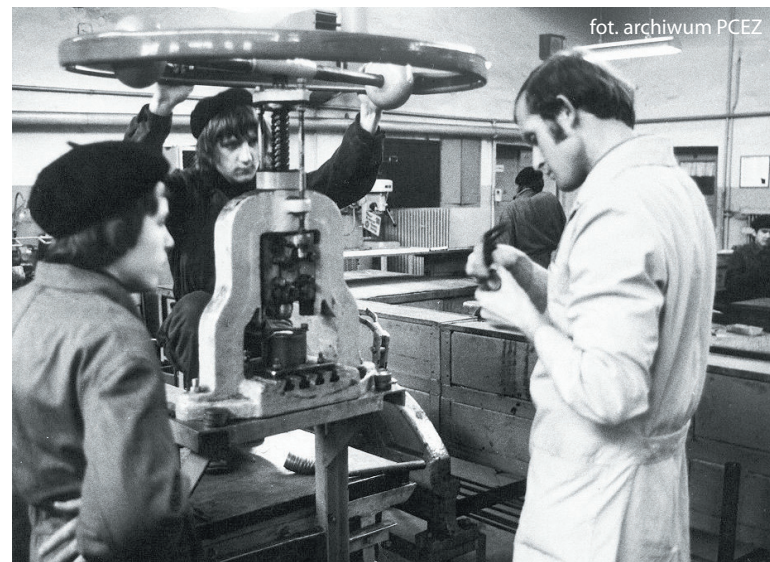
Reforma z 1974 roku ustanowiła we Wrześni Powiatową Szkołę – Centrum Kształcenia Rolniczego, którą tworzyły PTW, Zasadnicza Szkoła i Technikum Rolnicze działające dotąd przy Technikum Mleczarskim oraz szkoły rolnicze z powiatu wrzeńskiego. Dwa lata później szkoły te utworzyły Zespół Szkół Rolniczych we Wrześni. Reforma spowodowała olbrzymi wzrost liczby uczniów, uczących się teraz w jednym „zespole szkół” – w roku 1976/1977 było ich 1460. Od 1 września 1975 roku nowym dyrektorem szkoły został Mieczysław Pietrzak, którego po roku zastąpiła Julia Dobroch, a po dwóch kolejnych miesiącach – Florian Okupniak. 12 listopada 1977 roku szkoła doczekała się wreszcie nowego budynku dydaktycznego przy ulicy Kaliskiej, obok internatu, a w roku 1982 pobudowano przy nim salę gimnastyczną i stadion sportowy. W następnym 1983 roku stanowisko dyrektora szkoły objął na krótko Stanisław Ajtner, a potem jeszcze w tym samym roku Jan Walkowiak i pozostawał na nim do 1990 roku. W 1984 roku Ze-

spół Szkół Rolniczych we Wrześni otrzymał imię gen. Romana Abrahama.

12 kwietnia 1945 roku w swych dawnych budynkach przy ulicy 3 Maja 4, rozpoczęła pracę Publiczna Szkoła Doksztalająca Zawodowa pod kierownictwem przedwojennego kierownika Zenona Kaczmaraka. Rosnąca liczba uczniów wymuszała na szkole starania o inne budynki. 20 września 1950 roku rozpoczęły pracę w budynku przy ulicy Wojska Polskiego Publiczna Średnia Szkoła Zawodowa, Zasadnicza Szkoła Metalowa, Technikum Elektryczne, Technikum Mechaniczne i Liceum Elektryczne. Równocześnie uruchomiono warsztaty szkolne w adaptowanym do tego budynku, projektowanym wcześniej jako sala gimnastyczna. Nowy budynek warsztatów uruchomiono w 1954 roku, a w roku 1960 – nowy internat. W latach 1950-1960 kilkakrotnie zmieniała się

zjum Mleczarskie I Stopnia dla Dorosłych Męskie, które w 1949 roku przekształcono w Liceum Mleczarskie (też męskie). Od 1947 roku kierownikiem mleczarni i szkolnych zajęć warsztatowych był Edward Żulewski. Kolejne reorganizacje nastąpiły na początku lat 50., kiedy zlikwidowano Liceum Mleczarskie, tworząc w roku szkolnym 1951/1952 Koedukacyjne Technikum Przemysłu Mleczarskiego i Zasadniczą Szkołę Mleczarską. Pierwsza matura odbyła się w szkole w roku 1955. W wyniku kolejnych zmian w roku szkolnym 1956/1957 powołano szkołę o nazwie: Technikum Mleczarskie i Zasadnicza Szkoła Mleczarska, a jej dyrektorem został Tadeusz Obrusiewicz. W roku szkolnym 1959/1960 naukę w technikum przedłużono z 4 do 5 lat, a w szkole zasadniczej z 2 do 3 lat.

W roku szkolnym 1956/1957 w Szkole Mleczarskiej uczyło się łącznie 340 uczniów w dziewięciu od-

Zajęcia praktycznej nauki zawodu, lata 60.

nazwa szkoły. W zasadzie zawsze był to zespół szkół. Liczba uczniów tych szkół rosła z 295 w roku szkolnym 1956/1957 do 1441 w roku szkolnym 1966/1967. W 1962 roku szkoła otrzymała imię Marcelego Nowotki. W latach 1951-1967 dyrektorem szkoły był Władysław Żurawski, a po jego przejściu na emeryturę kierownictwo do 1983 roku objął Marian Bryl. W latach 70. szkoła przeszła szereg kolejnych zmian organizacyjnych, a w połowie dekady osiągnęła (jako zespół szkół) rekordową liczbę 1734 uczniów. W roku 1983 po przejściu Mariana Bryla na emeryturę dyrektorem szkoły został Tadeusz Smejda.

W kwietniu 1945 roku przejęty został z rąk Rosjan budynek Szkoły Mleczarskiej. Pierwszym powojennym dyrektorem szkoły, aż do 1955 roku, był Antoni Bal. Od września 1947 roku nastąpiła zmiana systemu kształcenia. Powołano do życia dwuletnie Gimna-

działach. Większość młodzieży była zamiejscowa i mieszkała w internatach. Liczba chętnych do kształcenia się w szkole rosła, dlatego od 1959 roku rozpoczęto budowę nowego gmachu dla potrzeb dydaktycznych. Kiedy go w 1961 roku oddano do użytku, jasne było, że już nie sprostano on potrzebom, ale tym razem na nowy gmach czekać trzeba było dłużej, bo aż do 1976 roku. Od końca lat 60. przez następnych 20 lat szkoła przeżywała apogeum swego rozwoju. Już wówczas charakteryzowała się wieloprofilowością kształcenia, ale punktem szczytowym w tym dziele okazały się lata 90. Dyrektorem szkoły w latach 1969-1991 był Tadeusz Alankiewicz.

Marian Torzewski

